

Politično obzorje.

ZLATI ČASI NA MADŽARSKEM.

Dočim se ostala Srednja Evropa trudi, kako bi se rešila pred katastrofo, ima Madžarska dovolj časa za višeske idile, ki so si jih mogli privoščiti v onih časih, ko je imel Franc Jožef I. lepo mlado brado... Seveda, extra Hungarum non est vita... Na Madžarskem se stari fevdalci igračkajo z ljudsko voljo, zato si lahko dovolijo take komedije, kakor je bil slavnosten sprejem madžarskih vitezov-junakov.

Slavnosti je predsedoval državni upravitelj Horthy. Asistirali mu je »oče Madžarov« Jožef Habsburg. Prisotni so bili člani vlade in vodje glavnih državnih uradov. Seveda je bila najprej slavnostna maša, ki jo je celebriral katoliški vojaški škof, patron »Društva prebujajočih se Madžarov« Zdravec (magyar ember!). Tako je baje tudi Bog rosil blagoslov na madžarske viteze.

Pred opasovanjem viteškega meča je govoril Horthy. Njegove besede so bili skrajno šovinistične. Na to je šlo mimo njega 70 novih vitezov z izdrtimi meči. Horthy se je dotaknil vsakega meča s svojim »kraljevskim mečem«. Novopečeni vitezi so večinoma častniki prejšnje avstro-ogrske armade, med njimi pa je tudi več pustolovcev, ki so se zatekli na Madžarsko iz vseh pokrajin bivše monarhije in delali tu za madžarski »preporod«.

Čez 70 Madžarov, Nemcev, Čehoslovakov, Jugoslovenov je dobilo »meč« in »herojsko posestvo« v izmeri 15—20 ha »za zasluge«. Tako sedanji Magyarorszag plačuje vojne hujskače, mednarodne pustolovce in bandite. Največ teh »junakov« se je namreč odlikovalo v bojih na Burškem, potem pa v raznih obmejnih spopadih in še prej v vojni proti Čehoslovaki. Mnogi med njimi so krivec raznih umorov in atentatov. Na ta način je zadnja madžarska aristokratska generacija onečastila srednjeveški običaj vstolčenja vitezov. Z grozotami belega terorja onesnaženi Horthyjev meč se je dotikal banditskega orožja.

Medtem pa madžarski srednji sloj, kmet in proletarec je v bedi in pomanjkanju. Agrarna reforma ni izvršena niti na papirju. Latifundije so se še povečale. Za ubogo ljudstvo ni zemlje, ni denarja. V času, ko Madžarski grozi agrarno-socialna revolucija, si madžarski magnati drznejo deliti zemljo raznim sumljivim elementom, ki so se zatekli na Madžarsko iz okoliških

držav, bežeč iz strahu pred slabo vestjo...

SOVJETSKA PROPAGANDA V INDIJI.

Dasi je zadnje mesece zavladal v Indiji mir, zlasti odkar so zaprli znane indijskega voditelja in svetnika Ghandija, vendar potrjujejo vsa znamenja, da je ta mir le navidezen. — Sovjetska propaganda dela s polno paro in angleški tisk prinaša o nji dolga poročila. Propaganda izhaja — piše »Times« — od dveh središč: Berlin in Samarkand. V Taškentu je bila ustanovljena propagandna pisarna, tu so bile sklenjene pogodbe s Chivo in Bucharo, toda Samarkand je ostal glavno središče boljševiške agitacije na Vzhodu. Samarkandskih tečajev za vzgojo sovjetskih agitatorjev se je udeležilo 1.1921. čez tisoč Indijcev. Pogajanja z Afganistanom so ruske agente le še bolj zblížala z indijskimi mejami. — V Berlinu pa živi mnogo indijskih ekstremistov, ki — tudi če niso ravno plačenci nemške vlade — navezujejo živahne stike z boljševiki in delajo brez vsakih zaprek za udejstvitve svojih revolucionarnih načrtov. Berlinski Indijci so dobivali vse do zadnjega časa sovjetsko podporo; ko so pa v Moskvi izvedeli, da nimajo ti ljudje nobenih stikov z indijskimi strankami, so jim tako dolgo ustavili podporo, dokler ne dobe natančnejših dokazov o uspehih njihove agitacije. Zato delajo v zadnjem času poskuse za obrambo teh podpor. »Vanguard of Indian Independence«, list, ki ga izdajajo v Angliji z izrazito boljševiškim tendencami, se uvaža v velikih množinah iz Anglije v Indijo. Propagira organizacijo indijskih strokovnih in kmečkih unij ne za pasivno resistenco, marveč za aktivni odpor.

Sedaj je posegla Moskva k neposrednejšim metodam in ponuja indijskim listom brezplačne ali zelo cene tiskovne vesti. Ker se vsi indijski listi nahajajo v težki finančni krizi, jim je ta »prijaznost« kaj dobrodošla. Posledice se že kažejo. Indijski listi, ki so bili še nedavno ostrimi nasprotniki komunizma, citirajo sedaj komunistično politiko, ne da bi zavzemali napram nji kako staljšče. Ni mogoče ugotoviti, koliko denarja pošiljajo sovjeti v Indijo, nedvomno pa gre za težke svote. Nedavno je bila v Kabulu sestavljena »začasna indijska vlada«, v kateri sede indijski domačini.

nike, gostilničarje itd., ki lahko v teh številkah posebno uspešno inserirajo. Inserati za te številke se sprejemajo do razstave vsak dan, med razstavo pa dnevno do 10. ure dopoldne.

—0—

Hrvatinove gostilne proti obronkom sivega očaka, ki so ga Italijani »perforza« prekrstili v Monte Re. Dokler bo naša akademična in srednješolska mladina tako zavedna, se nam ni treba bati za bodočnost našega slovenskega Primorja.

Da so si slovenski dijaki Goriske izbrali ravno Vipavo za svoj sestanek, je vzrok pač to, da ima zgornja Vipavska dolina sorazmerno največ dijaštva, da je to ozemlje najbolj trdno slovensko in da kljub štiriletni okupaciji ni še prav nič okuženo z italijanstvom. Vzrok pa je tudi to, da ima Vipava sedaj gotovo najlepšo in najmodernejšo zborovalno in gledališko dvorano v Julijski Krajini. Idejni oče in obnem realizator te gledališke dvorane je žal že pokojni vipavski župan, veleposestnik Anton Hrovatin. Ko je pregradil svojo gostilno poleg cerkve, je zgradil v zadnjem hkratu tudi gledališko dvorano, ki ga je stala krog 250.000 lir. Dvorana pa je bila docela dovršena komaj lansko jesen, tako da g. Hrovatin njene otvoritve ni več dočkal — pobrala ga je sušica. Dvorana bi delala čast vsakemu mestu, ne toliko po svoji velikosti, toda tembolj po svoji umetniški izvedbi, arhitektonični in slikarski. S slikami (freskami) jo je okrasil domači umetnik, akademski slikar Ovetko Šenka, ki je dovršil študije v Florenci na akademiji delle belle arti. Nad glavnim vhodom na notranji strani dvorane se nahajata v na-

Dnevna kronika.

— Kralj Aleksander je dne 1. t. m. obiskal predsednika češkoslovaške republike dr. Masaryka na gradu Lana. Sestanek obeh vladarjev je imel najprišrenejši značaj.

— Spomenik padlim borcem za osvobojenje in ujedinjenje odkrijejo jutri 3. t. m. v Hocijevju na bolgarski meji.

— Kaznovanje princa Gjorgija. Ker je kraljevič Gjorgije objavil v časopisih razna pisma ter se je tudi sicer vedel nedostojno za člana kraljevske hiše, ga je kralj Aleksander v smislu sklepov kronskega sveta po dvornih statutih kaznoval sledeče: 1. se mora kraljevič Gjorgije preseliti v Niš, kjer je zanj že pripravljeno stanovanje. 2. se izključi za dobo 20 mesecev od vseh časti, ki mu grede kot članu kraljevega dvora.

— Nemški publicist Herman Wendel, znani prijatelj Jugoslovanov, je že dalj časa v Ljubljani in bo v študijske namene prepotoval Slovenijo.

— Premeščen je kmet. potovalni učitelj Fran Vojsk iz Beltincev k okr. glavarstvu v Murski Soboti.

— Uspeh komisije za ureditev obmejnega prometa. Mešana komisija, ki je te dni obhodila mejo ob Št. Ilja do Prekmurja, je glede obmejnega prometa dosegla tele ugodnosti: Brez carine se sme voziti žito v mline, plohe na žago, olinato seme za olje, seno, slamo, prodec, opeko, gnoj, (tudi umetni), sveže sadje, zdravilni živinozdravniki in babice ter obrtn. snežijo iti izvrševati obrt na obe strani, viničarjem in mlatičem je dovoljeno prenašati zaslužno žito in druga živila brez carine, kmetje smejo goniti živino na pašo in k biku na obe strani, orodje voziti v popravilo itd. Za prvi hip je s temi ugodnostmi obmejnemu prebivalstvu mnogo pomagano. Predvsem veljajo ugodnosti za dvolastnike. Za kontrolo prometa so vpeljane prolaznice. Ugodnosti so deležni ljudje 10 km tostran in 10 km onstran meje.

— Poslednja dirka kozakov. Vsled prepovedi obratnega ravnateljstva j. ž. v Ljubljani se ne bodo ustavili vlaki na Teznu kakor smo včeraj javili, radi nevarnosti brzovlakov, pač pa bodo vozili avtomobili in fiakarji izpred Velike kavarne. Vaje prekašajo vse dosedanje sokolske vaje. Vežbe bodo tudi boljše izpadle od zadnjih, ker je prostor takrat bolj pripraven.

— Ureditev obmejnega prometa. Mešana komisija za ureditev obmejnega prometa je minuli teden obhodila mejo od Št. Ilja do Prekmurja. V torek pa se sestane komisija n. Plaču ter bo obhodila mejo do Ščavnice, popoldne pa nadaljevala obhod in proučevanje do Špičnika. V sredo zjutraj prične poslovati v Št. Juriju ob Pesnici ter gre popoldne k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, v četrtek pa gre v Kapljo in dalje v Slovenjgraški

ravni velikosti dve Vipavki v narodni noši, med njima pa je alegoričen prikaz pridelkov Vipavske doline. Bočne strani krase poleg mask iz mavca, ki so istotako delo Šenke, otroci z girlandami južnega sadja, nad odrom pa je alegorija »bodočega osvobojenja«. Na levi se dviguje ženska (Julijska Krajina) z otrokom v naročju (slovenskim narodom v Primorju), ki mu s prstom kaže na Nanos, ki stoji v ozadju in izza katerega vzhaja solnce (jugoslovensko solnce, svoboda). Na desni sedi nag orjak (simbol bodočega osvoboditelja), v sredini pa orje proti solncu po vipavskem polju slovenski kmet s parom volov (slovensko prosvetno delo, ki naj pripravi narod na osvobojenje). Italijani so kmalu »izvohali« simboličen pomen te slike in na naše ljudi je pričelo deževati še več šikan, zahtevali so tudi odstranitev te slike, toda zaman; odstranili je niso, pač pa je slikar »popačil« Nanos, tako da se ga prav ne spozna — in Italijani so zadovoljni, ker si mislijo, da sedaj ne sije to solnce več iz Jugoslavije... »Čitalnica«, ki ima v zakupu to dvorano, je s svojim dramatičnim odsekom privedla lani krog 15 predstav, večinoma dramatičnih, ki so umetniško stale na prav častni višini. Vršila so se tu tudi gostovanja ruskih umetnikov in koncerti. Ob tej priliki naj omenim tudi, da ima Vipava svoj salonski orkester in pevski zbor.

Pa še nekaj je v Vipavi. Česar bi

okraj. Povsod bo komisija sprejemala in zasliševala interese ter upoštevala njih želje in zahteve pri ureditvi obmejnega prometa. Priporočljivo je, da se povsod javijo župani z vsemi interesi iz svoje občine pri vodji naše delegacije vladnem svetniku dr. Vodopivcu in mu sporoče svoje žele, da zamore v komisiji zastopati naše interese in zahteve.

— Orožništvo v Slov. Bistrici. Na tozadevni dopis v včerajšnjem »Taboru« smo prejeli od vrlega narodnjaka in našega somišljenika še dopis, da so očitki o stikih komandirja Kocbeka neosnovani in da je K. odločno narodno zaveden človek. Da pa mora večkrat radi nočnega razgrajanja nastopati tudi proti Slovincem, se mu ne more očitati nenaklonjenost napram Slovincem in oškodovanja narodne stvar. S tem zaključimo to za širšo javnost neinteresantno debato.

— 25letnico načelovanja je obhajal dne 30. avgusta dekan Marko Tomazič kot načelnik okrajnega zastopa v Kozjem.

— Poslanca Žebot in Roškar, ki sta v Apaški kotlini doživela na svojih shodih že par blamaž, priredita dne 8. septembra v Sladkem vrhu pri Cmureku zopet svoj shod. Ker pa si v javnih lokalitah ne upata več nastopiti, sta se zatekla v kmečko hišo k Pučku, kjer se bo vršil političen shod za vse obmejne občine, kakor poroča »Straža«. Najboljši znak da pričakujeta »obilne« udeležbe.

— Podpore invalidom. Ministrstvo za soc. politiko je odredilo, da se iz drž. hipotečne banke iz sredstev narodnega fonda za invalide od 4%-ne veleprodaje tobaka izplača za prvo polletje Osrednjemu odboru vojnih invalidov v Beogradu za Srbijo in Črnogoro 700.000 din., oblastnemu odboru v Zagrebu 228.000 din., v Sarajevu 180.000 din., v Ljubljani 90.000 din., v Novem Sadu 54.000 din.

— 2 milijona dinarjev kredita za pomoč pokrajinam, ki so trpele vsled ujme, sta dovolila ministrstvi za soc. politiko in fin. Slovenija dobi 150.000 D., Hrvatska 30.000 D.

— Nov pravilnik za promet z devizami in valutami bo izdelal novi pomočnik fin. ministra g. Dušan Plavšič.

— 10-dinarske novčanice. Zagrebška »Riječ« prinaša iz Narodne banke informacijo, da ne odgovarja resnici vest beograjske »Tribune«, da bi se nove 10-dinarske novčanice nameravale vzeti iz prometa.

— Trgovska akademija v Virovitici se je morala vsled pomanjkanja učiteljskih moči in učil razpustiti.

— Nova strokovna šola. Savez špediterjev in carinskih posrednikov kraljevine SHS namerava s prihodnjim šolskim letom otvoriti strokovni enoletni izobraževalni tečaj in sicer na trgovski akademiji v Zagrebu.

človek ne pričakoval — nogometni klub in nogometno igrišče. Ustanovil se je pravzaprav že lani, delovati pa je pričel komaj letos ter je te dni prživel tudi že prvo tekmo. Tekmoval je s slovenskimi nogometaši iz Ajdovščine. Rezultat tekme pa je ostal neodločen 1:1.

V zadnjem času se Vipavci trudijo, da bi dobili v trg slovensko gimnazijo, vložili so pri rimskem prosvetnem ministru tozadevne prošnje in predloge, ki pa še niso rešeni. Ako se zadeva reši ugodno, bo Vipava postala varen kulturni činitelj v Julijski Krajini. V gospodarskem oziru je dosežila Vipava vreden uspeh s tem, da je bila dovoljenje za prirejanje rednih mesečnih sejmov. Sejmi se bodo odslej vršili v Vipavi vsakega 20. v mesecu. S tem se bo zelo dvignil promet, posebno ako se kmalu uresniči akcija za podaljšanje ajdovske železnice do Vipave, želja, ki je stara že nad 20 let.

Nekdaj zaspana Vipava torej napreduje v vsakem pogledu. Naše najkajšnje ljudstvo postaja podjetnejše, prebujaja se. Kdo je povzročil to novo mlado življenje? Boj za obstanek, narodna obramba! Je pač tako, da smo mi, Slovanci aktivni le tedaj, kadar v hira nad nami tujcev bič, postanemo pa takoj pasivni, kadar smo svobodni. Morda bi tudi Sloveniji okraj Snelnika, Javornika in Triglava ne škodovala vsaj namrečno italijanska okupacija.

Opozorilo!

V času Pokrajinske obrtne razstave v Marjboru bo izhajal »Tabor« v povečanem obsegu in povečani nakladi. Opozorjamo na to naše prijatelje, zlasti naše trgovce, industrijalce, obrt-

Radivoj Rehar:

Izpod Nanosa.

Vipava, 28. avgusta.

Prejšnja zaspana Vipava, ki izza srednjeveških viteških časov ni pomenila več kakor kaka druga njenih sosednjih vasi, ki je bila v svetu znana kvečjemu še po svojem dobrem vinu, ki pa je, odkar so ga pričeli razni špekulanti »pomnoževati«, že skoro docela izgubila svoj dobri sloves, se je pričela v zadnjih letih, odkar vihra na gradu italijanska trikolora, prebujati iz brezplodnega spanja. V zadnjem času postaja res kulturno središče doline. — Ravno te dni, 27., 28. in 29. se vrši tu zborovanje slovenskega dijaštva Goriske. Včeraj so ves dopoldan prihajali od vseh strani naši mladi narodni in prosvetni pionirji v lepi trg. Prišlo jih je krog 50, nekaj pa jih še pride. Sestanek je otvoril pozdravni govor predsednika ferijalnega društva »Adrij« v Gorici v krasni gledališki dvorani »Čitalnice«. Pozdravu pa je sledilo predavanje o oskrbi za narodno zdravje, katerega se je razen dijaštva udeležilo tudi obilo drugega občinstva. Popoldan ob 15. uri je sledilo drugo predavanje o delu za narodno prosveto, po predavanju pa so se odpravili naši dijaki na dvodnevni izlet na Nanos. Lepo je bilo gledati naše čvrste in vesele dijake, kako so med popevanjem slovenskih pesni odkorakali izpred

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Dela na razstavnem prostoru se bližajo koncu. Gledalce naravnost presenetijo krasno in umetno izdelani paviljoni na vrtu Dijaškega doma. Omenimo naj le umetniški izvršeni paviljon za vrtnarsko razstavo, ki bi vsakemu mednarodnemu velesojmu delal čast. Razen tega je še osem krasnih paviljonov, kjer se bodo podajala okrepčila, razstavila vina in likerji, slaščice itd. Nad vse originalna bo kmečka hiša, ki prestavi obiskovalce iz živahnega mestnega vrvenja v mirno zatišje kmečke hiše. V bivšem otroškem vrtu je pisarna razstavnega odbora, razstava vin in vajejskih del ter policijska stražnica. V bližini je paviljon Rogaške Slatine, kjer bo »izvirak« zdravilni »Donatijev vrelec«. V telovadnici dekliske meščanske šole, ki meji na razstavni prostor, bo nameščena razstava slik umetniškega kluba »Grohar«.

Ker je Götzova dvorana premajhna za vse prijavljene razstavljalce, je moral razstavni odbor dograditi na Götzovem dvorišču še posebno lopo, kjer bodo nameščeni razstavni produkti, kakor težki vozovi, kamnoseka dela, razni stroji itd. Že iz tega je razviden velik napredek od lanske razstave.

Fotografiranje na razstavi. Kakor lani, je tudi letos poskrbel razstavni odbor za to, da lahko dajo razstavljalci svoje prostore fotografirati po oficijelnem fotografu. Posnelo se bo tudi živahno življenje na razstavišču ter bodo te umetniško izdelane razglednice posetnikom razstave pri prodajalcih na razstavišču proti mali odškodnini na razpolago. Event. čistji dobiček je namenjen za »Vajejski dom«. Vsako fotografiranje razstavnih prostorov brez predhodnega odobrenja razstavnega odbora je strogo prepovedano.

Oficijelni razstavni katalog bo vseboval razen podatkov o razstavi vse, kar je za posetnika obrtne razstave, ki je v mestu tuj, potrebno. Pri točnem seznamu razstavljalcev in razstavnih predmetov bo naveden tudi natančen naslov, tako, da bo katalog dober orientacijski pripomoček za vse industrijske, obrtniške in trgovske kroge, nič manj pa tudi za obiskovalce, ki se zanimajo za naše narodno gospodarstvo in gospodarski razvoj ob naši severni meji.

Stanovanjski odsek razstavnega odbora preskrbi vsem zunanjim obiskovalcem prenočišča ter bo ves čas razstave vršil permanentno službo. Pri prijavah naj se navede število sob oziroma postelj in za katero dobo.

Prostori za lepake. Na razstavnem prostoru je še več sten, ki so na razpolago za reklamne lepake. Interesentje naj se oglase v pisarni na razstavnem prostoru, kjer dobe natančnejša pojasnila in navodila.

Poljedelci najdejo na Pokrajinski obrtni razstavi, ki se vrši v Mariboru od 8. do 17. septembra, poleg industrijskih in obrtnih izdelkov, vse, kar rabijo za svoje gospodarstvo in bo ta razstava najboljša prilika za nabavo raznih gospodarskih potrebščin, poljedelskih strojev, raznega orodja in drugega vakovrstnega blaga. Legitimacije, s katerimi ima vsak obiskovalec pravico do polovične vožnje na vseh progah v naši državi, se dobe pri vseh obrtnih društvih, večjih trgovinah itd., ter pri razstavnem odboru v Mariboru ter stanejo samo 5 dinarjev. Poljedelci, ne zamudite ugodne prilike

Za vinogradnike bo letošnja razstava ne glede na vinsko razstavo še posebno zanimiva, ker bo na njej prvič razstavljena nova stiskalnica za sadje in grozdje, izum slovenskega vinogradnika g. Rudla. Stiskalnica je urejena tako, da stiska neprestano, s poljubno težo od 10 do 10.000 kg. Doslej je bila v rabi domača stiskalnica na vzvod. Ta stiskalnica je, vsled marsikaterih prednosti, uspešno klubovala raznim novotarjam, ki se niso mogle udomačiti. Bistvo njene posebne uporabnosti obstoja: 1. v vzvodu, 2. pa v prosto viseči obremenitvi »drevesa«, ki učinkuje s pomočjo listne teže v dvojnem oziru: elastično (gibčno) in

neprestano. Ta stiskalnica (domača »preša« na vzvod) pa ima samo eno hibo: za njeno zgradbo je treba veliko lesa in veliko prostora. Gospod Rudl je prednosti stare stiskalnice uporabil z velikim uspehom v novem sestavu svojega izuma. Stiskalnica g. Rudla je v svojem bistvu še bolj elastična, nego stara preša, hkrati pa deluje s pomnoženo silo, ne da bi rabila toliko prostora, kakor njena prednica. Možnost pritiska je odvisna od poljubne vpostavitve vzvoda. Morebitna popravila lahko izvrši vsak tesar. V tej okolnosti leži brez dvoma največja prednost Rudlove stiskalnice. Pri drugih zlasti železnih konstrukcijah, mora popravljalci mehanik, kar pri novi stiskalnici ni potrebno. V ostalem pa si naj ogleda vsakdo, ki se za stvar zanima, to stiskalnico na obrtni razstavi, kjer bo interesentom pod posebno streho na vpogled.

Vrtnarski oddelek. Odbor je nakazal vsem vrtnarjem razstavljalcem zahtevani prostor na razstavi vrtnih pridelkov. Do 7. septembra zvečer morajo biti dodeljeni prostori popolnoma urejeni. Do nedelje dne 3. septembra naj se vpošljejo oziroma oddajo v pisarni razstavnega odbora sezname razstavnih rastlin s pravilnimi latinskimi ozir. slovenskimi imeni. Po teh imenikih bo preskrbel odbor na stroške razstavljalcev enotne napisne tablice. V nedeljo dne 3. septembra ob 9. uri se vrši na razstavnem prostoru važna odborova seja, h kateri so vabljeni tudi razstavljalci, ki niso odborniki.

Opremljenje prostorov. Vse razstavljalce, ki so sprejeli obvestilo o dodeljenem prostoru, nujno opozarjamo, naj nemudoma opremijo svoje prostore. Najkasneje do 5. septembra mora biti vsa oprema dovršena. Prostor, ki bi do tega časa ne bili opremljeni, bo dal razstavni odbor opremiti na stroške razstavljalca. V lastnem interesu vsakega razstavljalca pa je, da opremi svoj prostor čim prej in kar najbolj okusno.

Na obrtniški kongres, ki se vrši dne 10. septembra ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu, še enkrat opozarjamo vsa obrtna društva ter prosimo, da se kongresa korporativno udeležijo. Poslužite se legitimacij Pokrajinske obrtne razstave za polovično vožnjo na vseh progah naše države in pridite polnoštevilno. Čim več nas bo, tem več bomo dosegli. Zato vsi obrtniki na plan za svoje pravice in naše skupne cilje!

Mariborske vesti.

Maribor 2. septembra 1922.

m Himen. Danes se je v magdalenški cerkvi poročil g. Ciril Hočevar, učitelj v Murski Soboti z gđ. Marico Drakslerjevo, učiteljico istotam. Mlademu paru ki uživa zlasti v sokolskih vrstah posebne simpatije, naše najiskrenejše čestitke!

m Himen. Dne 31. avgusta t. l. sta se poročila g. Anton Pšeničnik, železniški uradnik in gđ. Leopoldina Lappuh. Bilo srečno!

m Praktičen prispevek k potrebi Mariborske oblasti, Meseca majnika t. l. je ministrstvo za socialno skrbstvo nakazalo iz fonda za preskrbo pasivnih krajev Uradniški menzi v Mariboru 20.000 dinarjev brezobrestnega posojila, da bi si menza mogla nabaviti za uradniško primerno zalogo živil v času nižjih cen. Glasom tozadevnega ministrskega odloka bi morala posojilo izplačati gospodarska družba SKS »Ekonom« v Ljubljani. Ko pa je menza po dolgem čakanju na denar zahtevala pri »Ekonomu« nakazilo, je končno zvedela, da se »Ekonom« brani izplačati posojilo, češ, naj izplača »Zadružna zveza« v Celju, katera pa od ministrstva ni dobila nikake dispozicije. Akt je nato rajzal nazaj v Beograd in menza še do danes posojila ni dobila, in tudi nikakega obvestila od »Ekonom«, kam je bila dotična svota 20.000 dinarjev nakazana. — Koliko takšnih primerov bi še lahko našli!

m Izvanredno eneržijo, vredno boljše stvari, kaže pl. Zagorski s svojo gospodarsko »neodvisno« stranko. Za 1. t. m. je zopet sklical »ustanovni« shod, katerega se je udeležilo z vladnim komisarjem vred 10 oseb. Baje bo imeno-

val Zagorski svojo stranko ne več »slovensko« ampak »jugoslovensko«. Seveda, pri tako ogromnem številu pristašev ne gre drugače!

m Stari avstrijski časi se vračajo v Mariboru. Tako vedo povedati nekatere ljubljanski listi. Dopisnik teh listov je baje slišal po Mariboru popevati »Die Wacht am Rhein« in klical na pomoč železno roko, ki bo napravila v Mariboru red, ker sta g. župan in okrajni glavar na dopustu. Mislimo pa, da bi bil dotični dopisnik bolje storil, če bi bil — ako je res slišal tako petje — prijavil krivce policiji, kakor pa da je na tak način napada. Kakor smo se informirali, policiji o tem ni ničesar znano in so tudi vsa poizvedovanja ostala brezuspešna. Bilo bi torej dobro, če bi dotični dopisnik prišel z imenima dan, tako nemestno napadanje državnih organov pa v bodoče opustil, ker več škoduje, kakor pa koristi. Pa brez zamere!

m Zglasitev optantov za Nemško Avstrijo in nemških državljanov. Po naročilu ministrstva pravde ima mestni magistrat predložiti oddelku za sekvestre v Ljubljani natančen seznam nemških državljanov in optantov za Nemško Avstrijo, ki posedujejo kako posestvo, trgovino, obrt ali industrijsko podjetje. Da se zamore sestaviti ta seznam, se pozivljajo vsi prizadeti, da se v lastnem interesu zglase osebno v času od 5. do 12. sept. 1922. pri mestnem magistratu, soba št. 11 v uradnih urah.

m Opozarjamo na predavanje mariborske podružnice »Pravniškega društva«, ki bo nočoj 2. septembra ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Predava okr. glavar ptujski gosp. dr. Pirkmajer o »samoupravi v splošnem in njenem delokrogu v ba doči oblasti«.

m Koncert v mestnem parku. V nedeljo od 11. do 12. ure dopoldne se vrši v mestnem parku koncert vojaške godbe s sledečim sporedom: Brodil Kralja Petra marš; 2. Flotov Uvertura iz op. Stradela; 3. Schönherr iz Slovenskih krajev; 4. Bradač Hrvatske igre br. 1. 2.; 5. Brodil Pozorište i zabava; 6. Dvorak Legenda br. 1; 7. Križl Potpuri iz op. Evangelist; 8. Vačkar »Šohaj« marš.

m Velik shod proti draginji sklicuje za jutri 3. sept. ob 9. uri dop. v Gambričino dvorano v Mariboru sodem. stranka.

m Porotniški imenik za tretje redno zasedanje porote. Golob Vinko, posestnik, Močna 21; Drozg Ivan, posestnik, na Ravni; Hlade Franc, gost. in trg. z lesom, Jurski vrh 5; Purgaj Josip, pos., Draščova; Rebernik Rudolf, najem. in gost., Brezno 6; Kralj Ivan, pos., Pavlovec 4; Bolnar Gabrijel, pos., Ročica 4; Gracej Jožef, pos., Št. Vid; Torič Franc, pos., Frankovci 28; Breznik Jakob, pos. Razvanje 9; Verdnik Franc, pos. in trg. z lesom, Sl. Bistrica 74; Darviš Ivan, pos., Zg. Gasteraj; Ramuta Dominik, pos., Sv. Martin pri Vurbergu; Veršič Franjo, pos., Nova vas 48; Volmaier Ivan, pos., Selnica; Likovec Jernej, pos., Trčova; Zemljarič Jožef, pos. in župan, Zabovci 47; Papež Lorenc, pos., Sp. Hoče; Sinič F., pos. in mlinar, Zg. Hoče 36; Leber Fr., pos., Jelovnik 26; Ploj Anton, pos., Mestni vrh 80; Mak Franc, pos., Vo dolo; Draž Franjo, pos., Št. Ilj; Kuharič Ludvik, trgovec, Ormož 31; Pollanetz Ernst, pos. in lončar, Sv. Lenart; Petek Ivan, pos., Hardek 16; Vrabelj Fran, pos. in gost., Branaševci; Hlade Janez, pos. in lesotrtec, Jelovec 34; Wilčnik Franc, pos., Muretinci 17; Mahorič Franc, pos., Ptuj; Gorjak Jožef, pos., Cezanjevci 14; Rojko Jožef, pos., Sp. Duplek; Hiter Hinko, pos., Jelovec 18; Kričej Janez, pos., Št. Janž II. št. 8; Venger Janez, pos., Vajgen 27; Zamolo Stanislav, mes. ja gost., Št. Lenart. — II. Nadomestni porotniki: Serec Josip, trgovec, Maribor; Novak Rudolf, mizar, Maribor; Božič Ignac, posestnik, Maribor; Prohaska Franc, gostilničar, Maribor; Ratzeš Jožef, dimnikar, Maribor; Grossman Martin, gostilničar, Maribor; Guzek Leopold, trgovec, Maribor; Kuhar V., trgovec, Maribor; Troha Karl, pos. hiš in zemlj., Maribor.

m Kavarna v mestnem parku. Danes nedelja dne 3. septembra 1922. pri lepem vremenu predpoldanski koncert od 10½.—12½. ure.

— Zopet kaznovane banke. Zaradi nedovolj. prodaje deviz in valut in radi kršenja pravilnika o deviznem prometu je fin. minister zopet moral naložiti sledeče kazni: Diskontni banki v Zagrebu 300 tisoč, banki Sever v Zagrebu 200 tisoč in Mercuriju v Zagrebu 200 tisoč dinarjev.

— Oskrbnina v bolnicah se je s 1. septembrom zvišala in sicer v Mariboru na 20 din. (III. razr.), 75 din. (II. razr.), in 100 din. (I. razr.); v Ljubljani (spl. bolnica) na 20 din., 75 in 100 din.; v Ljubljani (otroška bolnica) na 18, 60 in 100 din.; v Slovenjgradu na 18, 70 in 100 din.; v Brezicah na 16, 65 in 90 din.; v Murski Soboti na 16, 65 in 90 din.; v Ptujju na 16, 65 in 90 din.; v Celju na 20, 75 in 100 din.; v Topolšci (zdravilišče) na 50 din. (II. razr.) in 90 din. (I. razr.); na Studencu (blaznica) na 18 in 50 din.

— Pri celjskem okrožnem sodišču odpade tudi jesensko porotno zasedanje, ker so bili na vrsti samo 3 slušalci, od katerih je višje sodišče odstopilo dva mariborski, enega pa ljubljanski poroti. Kakor je videti, se prebivalstvo celjskega okrožja počenja boljše.

— Celjske novice. Z gradnjo ene stanovanjske hiše prične mestna občina celjska že tekoma nekaj dni in bo hiša še letos pod streho. Druga projektirana stanovanjska hiša se bo zidala menda šele prihodnje leto. — V bolnici je umrl nadučitelj Jakob Pukmeister iz Sv. Jederte nad Laškim.

— Požar na Bučah. Na Bučah pri Kojem je posestnici Tereziji Beve zgorela hiša, svinjski hlev, vse pohištvo in obleka. Škoda je čez 200.000 K. Zažgali so mali otroci.

— Srečke »Prvega zagrebškega delavskega društva«. »Prvo zagrebško delavsko društvo« je kupilo, v proslavo 50letnice obstoja, hišo, namenjeno za delavski dom. — Da more poravnati skupnino, je izdalo v to svrhu potrebno množino srečk, ki se bodo žrebale dne 1. junija 1923. Skupna svota dobitkov znaša 200.000 din., glavni dobiček din. 25.000. Posamezna srečka stane 5 din. Srečke razpredaja mestni magistrat mariborski v uradnih urah v sobi št. 11.

— Tiskarska stavka je izbruhnila v vseh tiskarnah Avstrije. Danes niso izšli nobeni listi.

— Najbogatejši človek na svetu je Amerikanec Rockefeller. Pred 20 leti je bil samo še »kralj petroleja«. Te dni je dovršil 83 let. Predniki Rockefellerja (prej se je imenoval Rokfej) so bili francoski Hugonoti, ki sos e v 17. stoletju izselili v Ameriko. Njegov oče je bil siromašni farmer. Njegov mlajši sin se je izučil kot strojevodja.

— Zveza med Grško in Jugoslavijo bo glasom vesti iz Aten podaljšana v najkrajšem času za dobo enega leta.

— Požar v rudniku. Iz San Franciscisa javljajo, da je v kalifornijskem rudniku blizu Jacksona izbruhnil silen požar, vsled katerega je 65 rudarjev blokiranih v galeriji, ki je 900 m pod zemljo. Pomožna akcija je bila takoj uvedena, pa ni upanja na uspeh.

— 700 kinematografov je zaradi stavke premogarjev zaprtih v New Yorku. Pričakuje se tudi zaprtje šol.

— Tudi Marija se bo vozila z avtomobilom. Milanske katoliške dame so podarile papežu krasen avtomobil. Ob izročitvi na belvederskem dvorišču se je tudi papež udeležil poskušne vožnje. S tem avtomobilom se bo — kakor poročajo italijanski listi — peljala meseca septembra tudi lateranska Marija v Jakin. Tako se bo tudi Marija vozila z avtomobilom.

— Demolirana madžarska redakcija. V sled breobraznega hujskanja novosadskega madžarskega lista »Hirap« je tamošnja Orjuna (Organizacija Jugoslovanskih nacionalistov) šla v redakcijo lista, konfiscirala rokopise in demolirala redakcijo. Prebivalstvo je čim kot izraz samoozbrane naroda proti hujškemu zoper državo simpatično pozdravilo.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

m Hotel Halbwidl. Danes 2. sept. in jutri v nedeljo, 3. septembra jutranji in večerni koncert v lepem zavetnem vrtu. 1567

m Vdova s petimi nepreskrbljenimi troci prosi usmiljena srca nujno podpore, da zamore opremiti otroke za šolo. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Hiromant, psihografolog in fiziognomist p. J. Sadlucky je došel v Maribor in sprejema obiske dnevno v hotelu »Pri Zamorcu« od 10. do 12. in 2. do 7. ure. Pride tudi na dom po 7. uri zvečer. Honorar zmeren.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Salonski orkester.

m Mesto inštruktorja v rodbini, kjer bi mogel imeti za to stanovanje in hrano, išče dijak brez staršev, ki se mora iz lastnih sredstev študirati. Ponudbe naj se pošljejo na naše uredništvo.

Dopisi.

Podvelka. V noči od četrtka na petek so neznani tatovi ukradli železniškemu čuvaju Kolarju pitano 200 kg težko svinjo. Zaklali so jo 300 korakov od hleva oddaljeno. Vsekakor morajo biti izurjeni tatovi na svinje, ker svinja ni dala glasu od sebe in bi bili v nasprotnem slučaju speči na dejanje opozorjeni. Tako so pa šele zjutraj našli prazen hlev. Okradeni je hudo prizadet, saj z borno plačo ni mogoče izhajati, postranski zaslužek so mu pa takorekoč ves ukradli. Tatvine so pri nas na dnevnem redu. Merodajne činitelje pa prosimo, da ukrenejo kaj v zboljšanje varnostnih odredb.

Narodno gledališče.

Zbor. Vsi gg. zboristi, ki so sodelovali pri predstavah Narodnega gledališča v sezoni 1921-22., se v ljudno vabijo, da se zglase v pondeljek 4. sept. ob 20. uri v gledališču v svrhu definitivnega razgovora.

Naše šolstvo.

Pričetek šolskega leta 1922-23 na državnem moškem učiteljskem v Mariboru. Na tem zavodu se vrši vpisovanje v vadnico in v I. letnik v pondeljek, dne 11. septembra. Novi gojenci v višje letnike se sprejemajo, v kolikor dopuščajo prostor, v torek, dne 12. septembra popoldne. Bivši gojenci in gojenke zavoda se vpisujejo v sredo, dne 13. septembra od 10. do 11. ure. — Ravnateljstvo.

Kultura in umetnost

x Zgodovinska razstava slovenskega slikarstva, ki je za časa letošnjega ljubljanskega velikega semnja (od 2. do 11. septembra) odprta v drž. obrtni šoli v Ljubljani, naj obišče vsak obiskovalec velikega semnja. Razstava je pravi kulturni dogodek za vse Slovence v mejah in izven mej Jugoslavije, kajti na nji so zbrane naše umetnine iz celih zadnjih treh in pol sto let. Slovenci bomo pokazali svetu, da smo kulturni narod, čegar kultura ni izumetorjena, ampak temelji na mnogostoletni zgodovini. Devet v ta namen umetniško prirejenih prostorov je napolnjenih z odličnimi slikami, večinoma velike oblike, ki so z velikim trudom pridobljene iz vseh krajev slovenskega ozemlja in so last cerkev, samostanov, dež. muzeja in zasebnikov. Vstopnica za ljubljanski vel. semenj velja tudi za zgodov. razstavo, ki jo je priredila »Narodna galerija« s podporo velikega semnja. »Narodna galerija« je izdala za vel. semenj tudi katalog svoje galerije moderne slov. umetnosti, krasno delo z 37 umet. reprodukcijami. Katalog, ki je znamenitost prve vrste in stane 30 dinarjev, se lahko tudi naroči na naslov: »Narodna galerija« v Ljubljani.

x Nove knjige. Prejeli smo v recenzijo sledeče knjige: Vzor človek ali osebnost kot ideal. Spisal dr. J. Jeraj.

Maribor. Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru. O knjigi izpregovorimo o priliki kaj več. — Zgodovina katoliške cerkve. Za višje razrede srednjih šol spisal dr. Anton Medved, kr. gimnazijski profesor v Mariboru. Pokrajinska uprava v Sloveniji je a-probiralna drugo predelano izdajo navedene učne knjige ki jo je spisal znani cerkveni zgodovinar g. prof. dr. Medved. Avtor in knjiga sta tako dobro znana, da je vsaka kritika odveč. V predelani izdaji bo knjiga le še bolj ustrezala svojemu namenu. Izven šole bo dobro rabila kot priročnik onim, ki se zanimajo za zgodovino največje verske organizacije, v okvirju katere se je odigral tudi precejšen kos naše narodne zgodovine (reformacija — protireformacija itd.).

x Nova Evropa. Ravnokar smo prejeli I. zvezek VI. knjige »Nove Evrope«. Posvečen prezidentu T. G. Masaryku in češkoslovaški republik, prinaša v prilogi krasno reprodukcijo T. G. Masarykove slike, ki jo je izvršil znani češki mojster M. Švabinsky. Po uvodniku urednika C. je natisnjen prevod Masarykovega članka »Sloveni v Novi Evropi«, ki ga je spisal za prvo število angleške »The Slavonic Review« (urednik Seton Watson in dr.). Znamo angleški slovanofil in publicist odličnega stila g. R. W. Seton Watson objavlja članek o prezidentu Masaryku, v katerem iznaša nekoliko osebnih reminiscenc iz vojnega časa, ko je roki v sedanjim prezidentom RCS širil v anglosaškem svetu umevanje za problem češkoslovaškega osvobodjenja. Odlični slovaški politik in publicist g. Milan Hodža piše o češkoslovaškem kulturnem jedinstvu. Zanimiva je Kršičeva študija o češkem realizmu. To je bil oni kulturni in politični pokret, čegar spiritus agens je sedanji prezident Masaryk. G. prof. M. Murko piše o Pragi kot kulturnem središču Slovanstva, g. A. Hajčman pa o trgovinskih vezeh med kraljevino SHS in RCS. Lepo je pismo znanega borca za Jugoslov. Sokolstvo g. dr. Laze Popovića o Vsesokolskem zletu v Ljubljani.

Trgovina, obrt in industrija.

Centralno tajništvo industrijalcev. Glasom sklepa industrijalcev na sestanku na Bledu se ustanovi v Beogradu centralno tajništvo, ki naj daje potrebna obvestila vsem organizacijam industrijalcev. Kakor se poroča iz Beograda, bo začelo centralno tajništvo v kratkem poslovati.

Otvoritev ruske borze za efekte. — Ljudski komisariat za finance je v principu odobril ustanovitev efektne borze v Moskvi. Borzi bo načeloval posebni borzni svet, ki bo pod vodstvom državne banke, ter bo sestavljen iz zastopnikov države in zasebnikov. Na borzi bo dovoljeno samo trgovanje s stalnimi vrednostnimi papiri. V prvi vrsti prihajajo v poštev obveznice žitnega posojila, novčanice itd.

Nemška zunanja trgovina. Nemčija je izvozila v prvi polovici tega leta blizu za 130 milijard mark, uvozila pa blaga za 142 milijard mark.

Nemški jekleni trust je zopet povišal cene železa in jekla po kakovosti na 17, 24 in 34 tisoč mark za met. stot.

Objave.

§ Vrtna veselica Prostovoljne požarne brambе na Pobrežju se vrši nepreklicno v nedeljo dne 10. t. m. v prostorih gostilne Reibenšuh v drevoredu z mnogobrojnim sporedom. — Načelstvo.

§ Pevski odsek pekov, priredi 1. oktobra ob priliki svoje 25letnice veliko jesensko veselico v vseh prostorih Gambrinove Gostilne, na kar že danes opozarjamo društvu naklonjeno občinstvo.

§ Slov. trgovsko društvo v Mariboru vabi na redni mesečni trgovski sestanek, ki se vrši v torek 5. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Sestanka se vdeleži tudi tajnik obrtne zbornice, dr. Mohorič, ki bo predaval o splošnem trgovskem položaju. Z ozirom na važnost sestanka, je pričakovati, da se ga vdeleže vsi člani.

§ N. O. Sestanek torek 5. septembra ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Udeležba radi važnosti obvezna.

Iz življenja in sveta.

ESPERANTO

Te dni se je vršil v Helsingforsu na Finskem mednarodni esperantski kongres, katerega so se udeležili zastopniki najrazličnejših narodov od Japoncev gor do malega letskega naroda. (Žal da na kongresu ni bilo slišati niti besede o Jugoslaviji, ker iz naše države ni bilo nobenega delegata.) Na helsingforskem kongresu so bili sprejeti važni sklepi, katerih udeležitev pomeni velik napredek esperantskega gibanja, na drugi strani pa nov korak k zblizanju vseh narodov našega planeta.

Esperanto je pri nas malo znan. Doslej smo bili preveč zaposleni z golo eksistenčno borbo, da smo si obranili pravice, ki jih mora imeti vsak, če se hoče razviti kulturno in gospodarsko. Sedaj, ko je naša nacionalna borba končana, ko imamo v svobodni narodni državi vse pogoje za velik napredek v vseh smereh narodnega življenja — je tudi naše razmerje napram drugim narodom izpremenjeno. Sedaj nas spoznavajo narodi, ki niso niti vedeli, da obstajamo. In zopet prihajamo mi sami v stike z raznimi narodi; ti stiki bodo v bližnji bodočnosti še pogostejši in trdnjeji kakor so sedaj. Po vojni se na vseh koncih in krajih opaža težnja, da se narodi — tudi najbolj oddaljeni in tuji — zblizujejo med seboj in skupno rešujejo velike probleme človeštva. Važen pripomoček spoznavanja pa je jezik. Kako naj se sporazumemo na pr. z Japoncem, ko smo celo v zadregi pred Angležem, Francozom, Špancem itd.? Vsakdo ne more biti poliglot, sicer pa današnje življenje zahteva toliko izobrazbe in znanja, da se moramo pečati z najrazličnejšimi predmeti, med katerimi je jezikovno znanje le neznamen del. Odtod nastaja živa potreba, da se iz dolge vrste jezikov izbere najprimernejši jezik. V starih časih je bila mednarodni jezik latinščina. Njene tradicije je zlasti v diplomatskem in trgovskem svetu prevzela francosčina. Kljub temu, da je francosčina zelo lep in elastičen jezik, ki z lahkoto izraža vse pojme, vendar ni mogla udomačiti tako, kakor bi bilo treba za uspešen razvoj mednarodnih stikov. Razni učenjaki so se pečali s tem, da bi sestavili umeten jezik, ki bi bil enostavnejši in lažji kakor je pravzaprav francosčina. Največji napeh je dosegel varšavski zdravnik Lj. L. Zamenhof, ki je izdal leta 1887 prvo brošuro o svojem mednarodnem jeziku. Po njegovem psevdonimu dr. Esperanto (dr. upajoči) je dobil novi jezik svoje ime.

Odslej se je začela borba za in proti novemu jeziku. Kakor povsod, ni tudi tu manjkalo ostrih nasprotnikov, ki so ga pobijali z navidez uspešnimi argumenti. Ker je jezik umetna tvorba, jih je bilo mnogo, ki so ga hoteli izpremeniti: tu kaj dodati, tam kaj odzveti. Slednji so bili morda celo nevarnejši kakor načelni nasprotniki. Tako je nastalo par različnih esperantskih slovnice, a danes je tudi že ta faza premagana. Nov jezik se je vstalil na temeljih Zamenhofove slovnice. Število prijateljev esperanta je neprenehoma rastlo. Začeli so izhajati številni esperantisti listi, potem knjige itd. Danes imamo v esperantskem prevodu največje svetovne pisatelje. Esperantisti so organizirani v močnih mednarodnih organizacijah, ki si pridobivajo vedno več vpliva. Nekateri države začinjajo uvajati esperanto v šole, v mednarodne urade; velike ekaportne tvrdke potrebujejo korespondentov za esperanto. To gibanje gre po vsem svetu in je malo verjetno, da bi zaspalo, kakor še vedno prerokujejo pesimisti.

Ravnokar bo Zveza narodov razpravljala o vprašanju, kateri jezik naj

se postavi na prvo mesto kot razpravni jezik: francosčina ali esperanto. To je jasen dokaz, da si je novo gibanje pridobilo ogromen vpliv in sedaj ga bo težko načelno negirati in podcenjevati. Tudi na Francoskem so esperantisti zelo močni, kar je najboljši dokaz, da ne gre za sunek proti francoskemu jeziku, kateremu ostane vsekdar častno mesto med svetovnimi jeziki. Očitek, da esperanto širi boljše vizem, je smišlen, če pomislimo, da so boljše vizem prepovedali esperantske organizacije, ker so jih smatrali za »reakcionarne«, na drugi strani pa jezik širi vsako, tudi najbolj absurdno idejo, ki se da z ravno istim jezikom uspešno pobijati. Med idejami zmaga pač tiste, ki imajo najbolj vnete in smotrene delavce.

Esperantski jezik je zelo preprost. V slovenskem jeziku imamo dobro esperantsko slovnico, ki jo je priredil in izdal Ljudevit Koser l. 1910. Knjiga je najbrž razprodana, pa bi bilo dobro, če bi avtor priredil novo izdajo in če bi se tudi pri nas začelo gojiti esperantsko gibanje, ki bi našim mladim ljudem omogočilo, da bi korespondirali na pr. z ameriškiimi, japonskiimi in dr. esperantisti. Na ta način bi lahko prišlo mnogo lepega o nas v široki svet.

Esperantsko slovnico predelaš v par urah, zlasti če poznaš vsaj enega germanskih in enega romanskih jezikov. Izgovor je sila lahek, sklanjatev in spregatev se ti zdi v primeri z drugimi jeziki prava igračka. O Tolstoju pripovedujejo, da se je naučil esperantskega jezika v treh urah. Brez truda in dela seveda ne gre — toda uspeh je siguren.

Kot primer navajam stavek: La lingvo internacia Esperanto estas facile lernebla ec de la personoj nemulte instruitaj. Slovensko: Mednarodnega jezika esperanto se morejo naučiti celo ne zelo poučeni ljudje. Besede so skoraj vse latinskega (romanskega) izvora, »lernebla« je znani nemški »lernend«.

I-us

ZAPISKI UMIRAJOČEGA.

V Milwaukee v Ameriki je bivši avstrijski konzularni agent dr. A. Hershman sklenil storiti samomor. Dne 2. t. m. je vzel 12 gramov morfija, sedel za mizo in beležil občutke, ki so ga navdajali pred smrtjo.

Na papirju, ki je ležal pred njim, so našli sledeče beležke:

»Življenje ni nič drugega. Kakor voznja na vozu. Ko dospete na postajo izstopite ...

Morfij je storil, da ne čutim bolečin. Ne maram se vračati v preteklost, še manj pa gledati v bodočnost, ker ne verujem v življenje odstran sveta. — Verujem, da je s smrtjo vsemu konec. Iskreno obžalujem, da bom proti svoji volji povzročil bolečine svojcem, ki ostanejo za menoj. Toda slabo zdravje in zadnje nezgode so me prisile na ta pot ...

Ob 7.17 uri zvečer. Če bi ne vedel, da sem vzel dovolj morfija, bi sploh ne čutil, da umiram. Nobenih posebnih znamenj ni, samo srce mi bije nekoliko hitreje, zenice se mi stiskajo in spanec mi prihaja. Vendar pa se ne morem odločiti, da bi vzel cianid in si prižgal smodko, pa na ta način počakal trenutka, ko krenem v neskončnost.

Ob 7.42 uri. Še vedno sem tu in se obotavljam, bi li vzel cianid ali ne. Najpolnjuje me nek veličastni mir. Če bi moja žena ne zvonila na telefon in bi se ne bal, da me bodo pravočasno našli in rešili, bi še čakal, da bi videl kaj in kako bo. Še deset minut, na to pa je konec s cianidom.

Na potu v bolnico. Kamor so ga nesli nezavestnega, je dr. Hershman izdihnil ...

(Po »Obzorniku«)

II. Ljubljanski veliki semenj.

Fotografiranje na sejmišču. Kakor lansko leto, tako je tudi letos za II. Ljubljanski veliki semenj preskrbljena možnost, da dajo razstavljalci svoje razstavne prostore fotografirati po oficijelnem sejmskem fotografu. Sejmski fotografi bodo posneli tudi živahno življenje na sejmišču ter bodo te umetniško napravljene razvednice nosili

nikom velesajma pri prodajalcih na sejmišču proti mali odškodnini na razpolago. Vsako fotografiranje sejmskih prostorov brez predhodne odobritve od urada Ljubljanskega velesajma je strogo zabranjeno. Sejmska uprava ima na sejmišču tudi svoj filmski oddelek, ki bo vse živahne prizore filmiral.

Dohod na sejmišču. Da se omogoči pri številnem posetu II. Ljubljanskega velesajma boljši dohod, je odredila sejmska uprava, da se to leto vsaj

poseben ugod za razstavljalce in njih osobe, dalje za imejitelje permanentnih legitimacij in za imejitelje dnevnih kart. Sejmska uprava upa, da se bo na ta način odpomoglo.

Razstavni prostori II. Ljubljanskega velikega semnja bodo od sobote dne 2. septembra naprej od 12. ure otvorjeni vsak dan od 8. do 18. ure nepretrgoma. Na zabavnem delu sejmišča živni razstavišča so restavracijski, kavaršniški in drugi zabavni prostori, ki so otvorjeni od 9. ure dop. do oblastvene določene policijske ure. Po 18. uri večer je dovoljen vstop v zabavni del razstavišča le iz Gosposvetske ceste pri vhodu v Latermanov drevored proti posebnim vstopnim 20 K, ki so je posebniki permanentnih legitimacij in sejmskega znaka prosti.

Dnevne vstopnice na II. Ljubljanske velesemni. Da na dan otvoritve pri sejmskih blagajnah ne bo prehudega navala, se priporoča posetnikom da si nabavijo dnevne vstopnice za ceno 40 K že v predprodaji pri Tourist-office na Dunajski cesti 18. ali pri stanovanjskem uradu Ljubljanskega velikega semnja v novi palači Ljubljanske kreditne banke, ali pa pri potovalni pisarni J. Zidar na Dunajski cesti ob prehodu čez južno železnico. Dnevne vstopnice upravičuje do enkratnega vstopa na vse sejmske in razstavne prostore kakor tudi za enkratni poset historične razstave slovenskih slik v Srednje-tehnični šoli.

Posestniki permanentnih legitimacij. Sejmski znaki, ki so upravičeni v zvezi z legitimacijo do poljubnega vstopa v vse razstavne in veselilne prostore II. Ljubljanskega velesemja, se letos dobo šele pri blagajnah Ljubljanskega velesemja brezplačno v zameno za pri legitimaciji se nahajajoči kupon, ki ga blagajna pridržuje. Do polovične vožnje v Ljubljano pa upravičuje že legitimacija sama na sebi, ne da bi bil zato potreben sejmski znak.

Razsvetljava razstavišča. Kakor lansko leto tako bo tudi letos razstavišče iz varnostnih ozirih ponoči dobro razsvetljeno. Nekaj naravnost krasnega pa bo razsvetljava zabavnega dela sejmišča, kadar bo zlasti v Latermanovem drevoredu gorelo na stotine žarnic. Montaža dela za to razsvetljavo dela tvrdka Štebi et Tužec, potreben električni tok bo pa proizvajala posebna električna centrala, ki bo proizvajala preko dnevnih ur tudi za pogon strojev in električno silo.

Poštni urad »Ljubljanskega velikega semnja« je začel poslovati permanentno dne 1. septembra. Sprejema vse poštna pošiljke in brzojavke ter posreduje telefonske pogovore. Da se zadosti vsem željam, bodo na sejmišču letos tudi 5 javnih telefonskih govornic in sicer dve pri poštnem uradu Ljubljanskega velesemja, ena pa na novem sejmišču za Latermanovim drevoredom.

Stanovanjski urad II. Ljubljanskega velesemja je začel od 25. t. m. naprej permanentno poslovati v pritličju nove palače Ljubljanske kreditne banke na Dunajski cesti ter je že izdatno zaposlen s preskrbo stanovanj za razstavljalce in njihovo osobe. Po prijavi, ki so mu s strani posetnikov že došle, soditi, moremo upati na sijašen poset te enotne prireditve industrije, trgovine in obrti v kraljevini. Zato naj vsakdo, kdor namerava posestiti II. Ljubljanski veliki semeni in ostati preko noči v Ljubljani, obrne pravočasno na stanovanjski urad, da mu preskrbi primerno stanovanje. Pristopnina znaša za posetnika do 3 dni v Ljubljani 5 din., za daljšo bivanje pa 10 din. Za dobo velesemja bodo na glavnem kolodvoru stalno nazvoči uradniki stanovanjskega odseka, ki bodo označeni z zelenim trakom na rokavu. Vračujoči se posetniki si kupijo vozne listke za povratek lahko pri izdaji voznih kart na razstavišču (I. paviljon na desno od vhoda), ki razpečava vse vozne listke v tu- in inozemstvo.

Letno gledališče Tivoli ali Deveta dežela. Za celo sejmsko dobo od 2. do 11. septembra se je etabliralo v hotelu Tivoli letno gledališče pod priznanim strokovnim vodstvom gospoda Putjete. To bo za doslej že nepoznane atrakcije izdatno pripomoglo k zabavi posetnikov. Predprodaja vstopnic oskrbuje urad Ljubljanskega velesemja.

Oficijelni katalog II. Ljubljanskega velesemja izide na dan otvoritve. Ta bo vseboval poleg splošnih podatkov o organizaciji Ljubljane vse, kar je za posetnike II. Ljubljanskega velesemja, ki je v mestu tuj, važen. Katalog vsebuje točno seznam razstavljalcev in razstavnih predmetov ter zgradb in paviljonov na sejmišču. Zbog svojega adresnega materijala trajno dober orientacijski pripomoček za vse naše industrijske, trgovske in obrtniške krogove, nič manj pa tudi za obiskovalce, ki se zanimajo za naše narodno gospodarstvo. Katalogu bo priložen razventega tudi najnovejši načrt mesta Ljubljane in točen naris vseh sejmskih paviljonov in zgradb. Prodajal se bo pri sejmskih blagajnah in na razstavišču, razven tega pa tudi pri stanovanjskem odseku Ljubljanskega velesemja v novi palači Ljubljanske kreditne banke, dalje v Tourist-office na Dunajski cesti in v potovalni pisarni Zidar na Dunajski cesti pri prehodu čez južno železnico.

Srbski kmetje na po- učnem potovanju po Sloveniji.

Načrt potovanja: v ponedeljek dne 4. sept. odhod iz Beograda ob 19.40. torek dne 5. sept. ob 9.30 odhod iz Zagreba južni kolodvor, prihod v Brežice ob 10.30. (prvi slovenski pozdrav na postaji), prihod v Ljubljano (gl. kol.) ob 14.21. Skupna večerja v Zvezdi. — V sredo, dne 6. sept. ob 8. uri obisk Velesemja, ob 11. uri odvedejo brate okoliški kmetje na svoje domove, ob 7.30 skupna večerja v Zvezdi, isti dan ob 14. uri zbor kmetijskih strokovnjakov v dvorani »Kmetijske družbe«. V četrtek dne 7. sept. ogled znamenitosti mesta Ljubljane. — V petek dne 8. sept. ob 5. uri odhod do Dobrave, potem skozi Vintgar na Bled; v Zaki sprejem, nato ogled živinske razstave. Popoldne ogled in poset blejskih prirediteljev. Obed in večerja skupna. — V soboto dne 9. sept. odhod iz Bleda in sicer ena skupina v Bohinj (odhod z Bleda ob 9. uri), druga v Rateče. Zveč. povratek v Ljubljansko prenočišče. — V nedeljo dne 10. sept. ob 5. uri odhod v Celje (1/2 ostane v Celju, druga gre takoj v Zalec, tretja v Šoštanj). Zvečer ob 19. uri v Celju skupna večerja. — V ponedeljek dne 11. sept. ob 7.30 v St. Jur ob j. ž. Skupni prigrizek in obed, ob 14. uri peš v Grobelno, ob 15. uri z vlakom v Rogaško Slatino (sprejem na postaji). Ob 17.30 sestanek pred Zdraviliškim domom, ogledovanje, skupna večerja. — V torek, 12. sept. Ob 4.54 odhod iz Rogaške Slatine v Maribor (prihod ob 9.40). Sprejem na kolodvoru. Ogled obrtne razstave, ob 14. uri skupni obed v Grajski kleti. Ob 15.30 ogled vinarske in sadjarske šole, južina, ogled mesta. — V sredo dne 13. sept. ob 8.30 zbirališče v »Vrtu« in ogled tega podjetja. Ob 10. uri odhod v Falo (ogled). Ljudska veselica. Odhod iz Ruš ob 19. uri, po 20. uri v Mariborskem Narodnem domu večerja in zabava. — V četrtek, dne 14. sept. Ob 6.35 odhod iz Maribora čez Špilje, Radgono v Ljutomer; v Gor. Radgoni pozdrav in prigrizek. Pozdravi na postajah Slatina-Radenci, Bučevci in Križevci. Ob 10. uri prihod v Ljutomer (pozdrav). Skupni obed. Popoldne konjska kazaška dirka na Cvenu. Skupna večerja v Ljutomeru. — V petek dne 15. sept. Ob 6. uri peš iz Ljutomera v Jeruzaem (prigrizek), ob 15. uri obed pri Zavratiniku v Svetinjah, potem v Ivanjkovec, odtod z vozovi v Ormož. (Skupna večerja in pozdravni večer). Ob 21.55 odhod v Ptuj. — V soboto 16. sept. Ob 8. uri zbirališče pred ptujskim »Dijaškim domom«, ogled mesta in okolice, skupen obed, popoldne ogled vinske kleti »Vinaria«, mala južina. Ob 17. uri odhod preko Pargerskega v Beograd. — Kjer so se naši kmetovalci lansko leto na svojem potovanju pokazali, povsod so bili bratsko sprejeti in pozdravljeni. Prijaznost in gostoljubnost sta bili nekaj posebnega. Med seboj so v tem oziru tekmovali vsi sloji ne glede na različno politično mišljenje, saj so v popotnikih videli povsod samo »mile brate« Slovence. Pokažimo tudi mi Slovenci, da imamo srce odprto za brate Srbe. »Brat mi mio, koje vere bio.«

Rusi in Rusija.

Razočarani Nemci.

Izza genovske konference, kjer je bila sklenjena pogodba med Nemčijo in Rusijo, se v nemških in ruskih listih mnogo razpravlja o uspešnosti trgovskih zvez med Nemci in sovjetskimi vlastodržci. Vsi nemški listi so bili polni slavospevov, dokler se niso začela pojavljati neprijetna znamenja. — Nemški inženjerji so se razkropili v razne pokrajine sovjetske države, a mnogi izmed njih je že na prvih korakih izgubil voljo do nadaljnjega dela. Sovjetska vlada je pač izdala koncesije in priporočila, a do izvršitve je dolga pot in tu imajo prvo besedo krajevni sovjeti. V teh sovjetih sede ljudje, ki imajo v malem prstu vse komunistične fraze, kateri pa ne poznajo »najvišje umetnosti vladanja«, t. j. tajnih zvez sovjetske vlade z nemškimi kapitalisti. In tako se dogaja, da krajevni sovjeti nažene nadležne tujece; v nekaterih krajih je bil izgon prav surov, dva nemška inženjerja pa so že ubili. — Tudi sicer je težkoč toliko, da celo potrpežljivim Nemcem primanjkuje dobre volje in se razočarani vračajo domov.

Nedavno se je vršil v Koenigsbergu na Pruskem velik vzorčni sejem, ki je vzbudil tem večjo pozornost, ker je na njem prvič nastopila sovjetska Rusija. Moskvska vlada je postavila velik paviljon »Ruskij dom«, da pokaže kaj zna in premore komunistično organizirana produkcija.

Tudi pred tem paviljonom so bili Nemci hudo razočarani. Celo tako navdušeni list kakor je »Berliner Tageblatt« se ni mogel otresti tega razočaranja in je povodom koenigsberške razstave objavil zelo skeptičen članek o izgledih ruske trgovine. V ruskem paviljonu je bilo razstavljenih mnogo vzorcev, a vsi so bili tako brezpomenbni in nesistematični, da je bil celotni utis skrajno ubog. Tako so poleg luksurijskih predmetov ležali izdelki iz surovega kmečkenga platna, ki so postavljali v kaj čudno luč rusko tehniko.

Nemci so jim tudi zamerili, da so razstavili neštevilne diagrame in statistične tabele — v ruskem jeziku. Zastoj si je nemški trgovec ogledoval te številke, ki bi naj pomenile moč sedanje delovne organizacije, ko je bila vsaka tabela — pravi »B. Tag.« — za nje knjiga s sedmimi pečati.

Toda v enem so ruski boljševiki odnesli rekord: v enem jim ostane hors concours. To je način boljševiške agitacije. Nad »ruskim domom«, to nemo pričo razkroja gospodarskega življenja ene največjih svetovnih držav — sta ponosno plapolali dve veliki rdeči zastavi. V samem domu je vzbujal pozornost velikanski Leninov portret, ozaljšan z ravnostno najvno spoštljivostjo, kakor zaljšajo »buržujske« slike svojih prvakov. Posebno pa je Nemce zanimalo nenavadno visoko število raznih »delegatov, ekspertov« itd. ki so bili odposlani v Nemčijo. Odkod to? vprašuje berlinski »Rul«, iz katerega povzamemo te podatke. Boljševiška vlada je hotela napraviti lepo gesto in je poslala kar največ svojih reprezentantov, katerih stroški se krijejo iz takozvanega zlatega budžeta.

Zlati in papirnati budžet, dve skrivnosti komunistične gospodarsko-financijske organizacije!

Prometna obnova.

Ruski inženjerji so začeli izdajati v Londonu revijo »Mehaničeskij trans-

Sprejemov so se udeležili vsi sloji, moški in ženske, pevski in druga društva, šolska mladina, vojaštvo, svečeništvo. Povsod so viseje zastave, celo vlake so (izven programa) ustavljali in nudili prigrizke. Ponekod je bilo ginjenosti do solz. Dolžnost vseh Slovencev je, da ob teh dneh ne zaostanemo, da se pokažemo vredne svojih bratov Srbov, in da jim gremo povsod z vso resnično občuteno prijaznostjo in bratsko požrtvovalnostjo čim bolj na roko. — Centralni odbor za sprejem srbskih kmetovalcev v Ljubljani.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

ports, ki začenja propagirati popolnoma nov program o obnovi Rusije. — Uredništvo opozarja, da ni mogoče izboljšati ruskih gospodarskih in kulturnih razmer, dokler se ne izboljšajo prometne razmere. Rusija preživlja tako težko prometno krizo, da je borba s starimi prometnimi sredstvi in metodami brezuspešna. Zato je treba aplicirati v najširšem obsegu vse iznajdbe in nove naprave, ki so se pojavile v zadnjih letih na zapadu, zlasti v Ameriki. Železnice in vodna pota so veliko prepočasna in preokorna za razvoj v velikih dimenzijah. Zahtevajo preveč časa in preveč pripomočkov. Promet najnovejše dobe se vrši na cestah in v zraku.

Ugovor, da Rusija ne more postati dežela avtomobilov, češ, da nima dobrih cest, velja le do gotove meje. Pred 20 leti so bile ceste v Ameriki v takem ali še slabšem stanju kakor so danes v Rusiji. V celji severni Ameriki je bilo l. 1902. izgotovljenih le 314 avtomobilov. Danes je Amerika po svojih cestah in številu avtomobilov prva država na svetu. Število avtomobilov znaša 11.000.000. To dokazuje, da »ceste gredo za avtomobile«.

Ruski inženjerji okoli »Mehaničskega transporta« polagajo največjo važnost na razvoj motorja in zastopajo stališče, da bo avtomobil igral eno najvažnejših vlog pri preureditvi ruskega prometa. Avtomobil bo premagal tudi neskončne stepe. Ni daleč čas, ko bo ruski kmet obdeloval svoje polje s traktorjem in odvažal pridelke na trg s pomočjo tovornih avtomobilov, sam pa se vozil v lahkem avtu...

Te besede zvane utopično, a nobena dvoma ni, da se da program izvesti. Rusija je danes tako oslajljena in zaostala, da jo morejo rešiti samo najpopolnejša tehnična sredstva, ki bodo strogo racionalno izrabila čas, prostor in delovne energije.

(Prinašamo to poročilo v vzpodbudo našim ljudem, ki razmišljajo o bodočnosti našega gospodarskega razvoja).

Učiteljstvo v sovjetski Rusiji.

Berlinski ruski list »Rul« prinaša po »Timesu« besedilo spomenice, ki so poslali ljudski učitelji donske oblasti komisarijatu za prosveto. Spomenica je pisana v precej ostrem tonu. Učitelji pravijo, da se s psi v sovjetski Rusiji boljše postopa kakor z učitelji. Njihove obitelji so morale zapustiti to ozemlje, da bi se rešile pred smrtjo vsled lakote. Učitelji so stali na svojih mestih in preživljajo vse strahote gladu. Že ponovno so prosili »Narkompros« (kratica za prosvetni komisariat. Boljševiki so namreč uvedli celo vrsto takih kratice, ki so prej podobne kitajščini kakor mehki, milodoneči ruščini. Op. ured.), toda komisariat popolnoma ignorira njihove zahteve. S tem, da so ostali na svojih mestih, izvršujejo velevažno službo in zaslužijo vsaj skromen košček kruha. Učitelji prosijo sovjetsko vlado, naj jim da kruha in plača vsaj za poslednjih 6 mesecev, pri tem si lahko pridrže od plače toliko, kolikor izdajo za kruh.

Sovjetski tisk že sam priznava obupni položaj šolstva v sovjetski Rusiji. »Izvestja« pišejo v posebnem članku, da kmalu »v Rossii ne budet škol« in da se prosvetno delo nahaja v popolnem razkolu.

Tudi »uspehi« boljševiške revolucije!

Sadna razstava v Celju.

Nova grupacija držav po svetovni vojni zahteva za brezobzirno doslednostjo nove orientacije v pogledu naše sadne trgovine. Z brezprimerno vstrajnostjo in žilavostjo zasledujejo sosedje v inozemstvu samo en cilj: Kako pridobiti za svoje sadje častno in trajno pozicijo na svetovnem trgu, kako zvišati domačo produkcijo ter postati neodvisni od sosedov.

Tudi naše sadjarje čakajo težki boji in velike naloge! Vreči se moramo nemudoma na delo, da izvojujemo prestiž v tekmovalni borbi ter zasigramo našemu sadju ono mesto na svetovnem trgu, katero mu pripada.

Kot prvi korak k temu velikemu cilju naj bo sadna razstava za vso Slovenijo, ki se vrši od 8. do vključljivo 15. oktobra t. l. v Narodnem domu v Celju.

Ta razstava naj pokaže širji javnosti, osobito pa sadnim trgovcem tu in inozemstva, kaj premoremo, prepriča jih naj o izborni, že ponovno na svetovnih razstavah z najvišjimi priznanji odlikovani, neprekosljivi kakovosti našega sadja. Ona naj bo živa knjiga, iz koje bo posnel naš producent-sadjar, katerih smernic se bo moral držati v bodoče, da doseže najvišji čisti donos in gospodarski uspehi v svojem sadjarstvu.

Ker je samo še mesec dni časa, je treba brez odlašanja na delo! Pokažimo, da zamoremo tudi v tej kratki dobi nekaj ustvariti! Vsakdo, ki se želi udeležiti sadne razstave, se naj obrne nemudoma na uredništvo »Slovenskega Sadjarja«. Ljubljana, da se mu dostavi program in prijavnica za razstavo. Vse podrobne podatke bo lahko poenel iz razstavnega programa.

Sport.

PO LJ. NPS. Jesenske prvenstvene tekme. Pri večerajšnji seji pododbora se je določil sledeči termin za jesenski prvenstvene tekme: 10. sept. MAK: Svoboda (Rapidovo igrišče), 17. sept. Maribor: Rapid (Rapidovo igrišče), 24. sept. Rapid: Svoboda (igrišče Maribora), 1. okt. Maribor: Svoboda (igrišče Maribora), 8. oktob. Rapid: MAK (igrišče Maribora), 15. okt. Maribor: MAK (igrišče Maribora). Vsak klub mora k prvenstvenim tekmam postaviti 5 rediteljev, ki se pisмено javijo, od Pododbora določenemu nadzorniku. V protivnem slučaju se kaznuje klub s 50 dinarjev globo. Prva tekma Mak: Svoboda se vrši ob 16. uri. Sodí g. Valčeki. Nadzornik g. Frankl. Tajnik.

Gospodarstvo.

g Enodnevni tečaj za obiranje, spravljavanje in shranjevanje sadja se vrši dne 14. sept. t. l. na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk, ki je brezplačen, se vrši teoretično in praktično od 9.—12. in od 14.—17. ure. — Vspričo letošnje ugodne sadne letine je največjega pomena, da se bogati sadni pridelek primerno spravi, shrani in vnovei. Na omenjenem tečaju se nudi vsakomur najlepša prilika, pridobiti si ono temeljno znanje, brez katerega je vsak uspeh v sadjarstvu izključen. Podala se bodo tudi važna navodila z ozirom na sadno prodajo. Zanimanci obojega spola naj prijavijo svojo udeležbo z dopisnico najpozneje do 10. sept. ravnateljstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

g Hmeljarji! Letos smo glede hmeljske kupčije prišli v neprijeten položaj! Kaj nam je storiti? Hmeljsko društvo je dognalo, da znašajo pridelovalni stroški za hmeljarja-kmetovalca 100 do 120, za hmeljarja-nekmetovalca pa 150 do 160 K za 1 kg hmelja. Pri prodaji hmelja imejte to pred očmi!! Hmeljarsko društvo vam svetuje sledeče: 1. Ostanite mirni in ne razburjajte se zaradi prodaje. 2. Društvo ne reče: Držite

in ne prodajajte hmelja! — Svetuje vam pa: Ne silite s hmeljem preveč na trg! 3. Manjše kot je popraševanje po hmelju, manjše mora biti tudi ponujanje. 4. Prihodnje leto opustite slabe in ne delajte novih hmeljskih nasadov! Vodstvo Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalu.

g Na zagrebškem živinskem sejmu 30. avgusta je padla cena konjem in svinjam, poskočila pa je cena goveji živini.

g Čebelarška razstava. Čebelarje in interese za med in vosek še enkrat opozarjamo na jubilejno čebelarško razstavo v Ljubljani od 3. do 10. septembra t. l. ob priliki, ko bodo posetili velesejm, naj ne zamude ogledati si tudi čebelarško razstavo v Marjanišču. Posebno zanimiv bo sejem za med in vosek na Malega šmarna dan (petek 8. septembra). Sejem se začne ob 9. uri dopoldne na razstavišču v Marjanišču in bo trajal ves dan. Kupci za med in vosek bodo lahko sklepari kupčije neposredno s čebelarji, ki bodo imeli uzorce medu in voska na razstavi. Obiskovalci razstave in sejma lahko dobe izkaznice za polovično vožnjo po državni in južni železnici, ako se nemudoma zglase zanje pri Čebelarškemu društvu za Slovenijo v Ljubljani.

g Tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave se vrši dne 18., 19. in 20. sept. na drž. vinarski šoli v Mariboru. — Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 9.—12. in od 14.—17. ure dnevno. Zanimanci in zanimanke naj prijavijo svojo udeležbo potem dopisnice najpozneje do 16. sept. ravnateljstvu zavoda.

g Dobava sena. Komanda dravske divizijske oblasti sporoča, da sprejema ponudbe na vsako množino prešanega in neprešanega sena od sladkih in kislih trav. Natančnejši pogoji so razvidni iz »Oglašca« na občinski deski.

g Prodaja starega železa. Dne 10. 9. 1922 prodalo se bude na javni ustmeni licitaciji pri komandi 4. pionirskega bataljona Ptuj v opremnem slagališču približno 3500 kg starega železa in 2000 kg železne pločevine. Natančnejši pogoji so razvidni iz »Oglašca« na občinski deski.

K vprašanju jugoslovensko-nemških odnosov.

V zadnjem času sta izšli dve nemški knjigi, posvečeni vprašanju nemško-jugoslov. odnosov. Te sta: Dr. Nawiaski, »Das Grenz- und Auslandsdeutschum« in dr. G. Gesemann »Das Deutschum in Südslawien.« Mi obeh knjig še nimamo, zato prinašamo danes le to, kar poroča »Prager Presse« z dne 28. t. m. Zdi se nam zelo važno, da naša javnost v obmejnih krajih po možnosti zasleduje nemško literaturo o našem medsebojnem razmerju v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. Ne smemo pozabiti, da imamo med Nemci Hermana Wendela, a tudi dolgo vrsto javnih delavcev, ki so daleč od Wendlovega duha. »Prager Presse« je tako objektivni list, da mu nikdo ne more očitati »germanofobskih tendenc«

V založbi dr. Fr. Pfeiffera in tov. v Monakovem je začel prof. dr. Nawiaski izdajati vrsto spisov: »Das Grenz- und Auslandsdeutschum«. Tretji in četrti zvezek je posvečen Nemcem ob jugoslovenskih mejah. Prof. dr. Leopold Wenger z monakovskega vseučilišča, rodom Korošec, razpravlja o »Nemstvu na Koroškem«. Njegovemu delu pa zelo škoduje neznanstvena terminologija, ki jo večkrat uporablja; kdor anno 1922 govori o »Feindland«, si sam pritisne pečat. Marsikatero njegove zgodovinske trditve so sporne; tako na pr. ona o »miroljubnem nemstvu«, kakokr da nemški fevdalizem ni bil obešen navrat slovenskega kmeta in kakor da ni zapustil težkih posledic. Sploh pa prof. Wengerju nedostaja razumevanja za nacionalno gibanje Slovencev in se očitno ne zaveda logičnega nasprotja, če trdi, da je izid plebiscita odločila ljubezen koroških Nemcev in Slovanov do njihove ožje domovine, dočim v celoti razpravlja o nemstvu in nemških interesih. (Toliko »Prager Presse«. Knjigo bomo skušali dobiti in posvetimo izvajanjem dr. W. obširnejši članek.)

Gesemannov spis se bavi v prvi vrsti s švabskimi naselbinami v Vojvodini, posveča pa tudi zadostno pozornost Nemcem v Sloveniji. O Švabili pravi, da so močno telo brez glave, brez jasne socialne strukture, ki ljudstvu šele omogoči, da lahko izkoristi vse svoje moči. Opisuje dobo madžarizacije, prehaja k najnovejšim pojavom: ustanovitvi »Kulturbunda« in »Partei der Deutschen« naglašda, da leži ideja Stare Srbije in sedaj tudi nove države res na pravi demokratski podlagi, ki sega tudi v ljudsko dušo ter na naravni toleranci in sklepa, da morajo biti nemške naselbine posredovalec med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Nemčijo. Knjigo preveva prava sosedska prijaznost, neko toplo čustvo, ki ga je čutil že Goethe, ko je občudujoč srbsko narodno dušo, pisal o »naših južnovzhodnih sosedih.«

Brzojavna poročila PREHRANA DALMACIJE IN HERCEGOVINE.

Beograd, 1. sept. (Izv.) Mostarški škof je danes posetil ministra za notranje posle Timotijevića in mu je slikal položaj v Dalmaciji in Hercegovini, ki je nastal vsled pomanjkanja živil in krme. Po tem posetu je minister takoj brzojavil v Sarajevo in

Split, naj mu oblastva takoj poročajo, koliko živil potrebuje ta dve pokrajini.

BOJ PROTI DRAGINJI V NEMCIJI.

Berlin, 1. sept. (Izv.) V svrhu ublažitve gospodarske bede se je podvzelo celo vrsto korakov. Kakšen bo uspeh, se še ne da določiti.

Berlin, 1. sept. (Izv.) V svrhu preprečenja nadaljnjega padanja marke je izdala vlada stroge naredbe, s katerimi hoče preprečiti uvoz vsake količkej nepotrebne blaga.

AMERIKA IN SOVJETSKA RU-SIJA.

Washington, 1. sept. Pogajanja ameriške vlade s sovjetsko glede od-potovanja peiskovalne komisije v Rusijo so končana. Zedinjene države so odklonile zahtevo sovjetske vlade, ki je zahtevala, da pošlje rusko preiskovalno komisijo v Ameriko.

NEMŠKI PROTEST PROTI FRAN-COSKIM ČETAM NA SAARSKEM OZEMLJU.

Berlin, 1. septembra. (Izvirno.) Nemška vlada je vložila pri Zvezi narodov ponovno protestno noto zoper nastajevanje francoških čet v saarskem ozemlju ker vidi v tem kršenje versailleske mirovne pogodbe, ki pravi, da naj vzdržuje red v tem ozemlju lokalno oropništvo. Razen tega pa smatra tudi za neprimerno, da se nahajajo v glasovalnem ozemlju čete one sile, ki je zainteresirana na izidu glasovanja.

ČRNCI V PORENJU.

New York, 1. septembra. (Izvirno.) Iz Washingtona poročajo: Z ozirom na vesti o zločinih, ki so jih baje izvršile črne čete v Porenju je izjavil demokratski senator Hitchcock, da je dolžnost ameriške vlade, opozoriti Francijo, naj zamenja črnce z belimi vojaki.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

KNJIGOVEZNIČA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA. IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman. (Dalje.) (47)

Tačas je Maud sedela v svoji teniški sobi vsa sključena; roke so ji ležale na krilu, zrla je s prestrašenimi očmi predse na pod in šepetala: »Sramota — sramota — o Mac, Mac!« In je jokala nema in skesana. Nikoli več ne bo mogla Allana pogledati v oči, nikoli več. Mora mu povedati, mora izvesti ločitev, da, to mora! In Edith? Res, lahko se ponaša s svojo materjo, prav res!

Ustrašila se je. Spodaj je šel Hobby. Tako lehkotno stopa, je pomislila, korak mu je tako lehek. Srce ji je bilo v vratu. Ali naj vstane, zakliče: »Hobby, pridi!« Obličje ji je žarelo in vila je roke. O nebosa, nikar — sramota — kaj jo nekki trapi? Ze ves dan so ji po glavi rojile nespametne misli in zvečer kar ni mogla pogleda odvrniti od Hobbyja in je premišljala — da, zdaj pa že hoče biti čisto poštena! — kako bi bilo, če bi jo poljubil. . .

Maud je še v postelji jokala od žali in kesanja. Potem se je pomirila in usrcila. »Macu povem, ko pride, in ga poprosim, naj mi odpusti, prisežem mu. Ne puščaj me tako same, Mac, mu porečem. Pa je le

bilo lepo — bogme, Hobby se je prestrašil do dna srca. Naj zaspim, spim, prespim!

Drugo jutro, ko se je kopala z Editho, je čutila samo še rahel pritisk v srcu, in tega je čutila tudi ko ni prav nič mislila na snočnji večer. Vse bo spet dobro, ni dvojbe. Zdelo se ji je, da ni ljubila Maca nikoli bolj vroče. Samo tako zanemariati bi je ne smell! Le kdaj pa kdaj se je zatopila v misli in je strmela predse z nič motrečimi očmi, misli pa so ji bile vroče, bežne, nemirne. Če pa jo Hobby vendarle resnično ljubi?

Hobbyja ni bilo tri dni. Po dnevi je delal kakor vrag, zvečer pa je bil v New Yorku in je kvartal in pil whiskey. Izposodil si je štiri tisoč dolarjev, in jih je zakvartal do zadnjega centa.

Četrty dan mu je Maud poslala pismo, da ga za zvečer pričakuje z gotovostjo. Da mora z njim govoriti. Hobby je prišel. Ko ga je uzrla, je Maud zardela, a ga je sprejela bodro in smeje.

»Nikoli več ne storiva slične neumnosti, Hobby!« je dejala. »Čuieš? O, koliko sem si očitala! Ni mi dalo spati, Hobby. Ne, nikoli več. Kriva sem jaz, ti nisi, kaj bi si lagala. Najprej sem mislila, da se moram izpovedati Macu, zdaj pa sem se odločila, da mu ne povem. Ali meniš, da naj bi vendarle?«

»O priliki lahko poveš, Maud. Ali pa mu jaz —«

»Nikar, ti ne, da veš, Hobby! Dobro je, o priliki — prav praviš. Odslej pa hočeva zopet biti nekdanja verna druga, Hobby!«

»All right!« je pritrdil Hobby in jo prijel za roko

ter pomislil, kako lepo se ji svetijo lasje in kako zala je spričo lahne zardelosti in zmedenosti in kako je dobra in zvesta, in da ga je ta poljub veljal štiri tisoč dolarjev. Never mind!

»Pobiralčki lopk so že prišli, ali zaigrava tennis?« Tako sta zopet bila nekdanja prijatelja in je Maud včas ni mogla drugač nego da je Hobbyja spomnila s pogledom, da imata skupno tajnost.

1.

Mac Allan je stal nad zemljo kakor bič vilheča prikazen in je priganjal k delu.

Ves svet je pazljivo zasledoval upehalno besnenje pod morskim dnom. Novine so uvedle stalno rubriko in vanjo so se najprej upirale vse oči, kakor v vesti z bojišča.

V prvih tednih sedmega gradbenega leta da je Allana dohitela usoda. V ameriških rovih se je zgodila velika oktobrska katastrofa, ki je resno ogrozila njegov storilo.

Manjše nezgode in rušitve so bile vsakdanje. Delavce je zasipala vdirajoča se hribina, so cemparile razstrelbe, so razmečkavali vlaki. Smrt je bila v predoru doma in je unášala predorjane, ne da bi se kolikorkaj obotavljala. Zdaj je vdrl v ta, zdaj v oni rov toliko vode, da so jo črpalnice iztiskale samo v velikim naporom in je bilo na tisoče ljudi v nevarnosti, da utonejo. Ti junaki so včas do prsi stali v vodi, in mnogokdaj je to vdirajoče vodovje poparjalo kakor

V nedeljo, dne 3. septembra 1922 se vrši v gostilni „MARKS“, Meljska cesta šte. 85 1559

veliki vrtni koncert

združen s pojedino praženih piščancev (komad 70 K), dobre svinjske pečenke in raznih klobas. — Točilo se bode izvrstno Klopinsko vino in sveže pivo. — Koncertira priljubljena Felzerjeva kapela. — Vstop prost. Za obilen obisk se priporoča gostilničarka „MARKS“.

V nedeljo, dne 3. septembra 1922 se vrši v gostilni „MIR“, Frankopanova ul. št. 25

vrtni koncert.

Za obilen obisk se priporoča gostilničar.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor**, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

Modele čevljev

v celih serijah iz lepne, po modernih kopitnih oblikah ali ameriškimi oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuvale in čevljarje. Apartne elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele izdelujem iz od naročnika mi doposlanega materiala prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za tovarno obuvale. Nakup, reparatura in prodaja

čevljarskih strojev zahtevajte prospekte od **Ralph F. Richter, Subotica VI.**

Poučevanje v vseh strokah moderne, mehanične izdelave obuvale. — Zahtevajte prospekt.

Nepozabinaročnino!

Tovarniška zaloga češkega in angleškega manufakturnega biaga se dobi po najnižjih cenah pri **J. TRPIN, MARIBOR** Glavni trg št. 17. — 1473

Otroška postelja (lesena, z ograjo in predalom) se prodaja v Stolni ulici 1. I. nadstrop. desno (Spindler). * 3-1

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapeln. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavese 217
Blago za pohištvo
Posteljno perje
izvanredno nizke cene v zalogi pohištva

Karol Preis
Maribor
Gosposka ulica št. 30
Pirohanova hiša.
Svobodno ogled
Ceniki brezplačno!

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni stroji

Singer igle in nadomestni dell. Lastna mehanična delavnica.

Singer olje, niti, svila itd.

Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Newyork.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: **MARIBOR**, Šolska ulica šte. 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

ANT. RUD. LEGAT

I. specialna trgovina s pisalnimi stroji

in pisarniškim potrebnostmi

Slovenska ulica 7 **MARIBOR** Telefon št. 100

Samoprodaja pisalnega stroja „Continental“, pomnoževalnega aparata „Rapax“, „Veloma“, „Luknjača (Lochappar)“ in rednika pisem sistem „Indus“.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistem. 1517

Ljubljanski velesemenj paviljon II, koja 291.

Blagajničarka

trgovsko izobražena gospodična, starejša moč, se sprejme v večjo trgovino. Vsa oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Kje pove upravništvo „Tabora“. Ozira se le na gospodično z večletno prakso in dobrimi spričevali. 1554 2-2

Svarilo.

Podpisana naznanjava, da nisva plačnika za našinega sina Henrika Ravnjak.

Martin in Antonija Ravnjak
Trstenica št. 59.
1548 2-2

Prva mariborska tovarna plutovinastih izdelkov

izdeluje po najnižjih cenah vse v to stroko spadajoče predmete, kakor:

zamaške vseh vrst, vložne podplate, kolesarska držala, vsakovrstna držala za pisavo in pasove za plavanje i. t. d.

Popravljajo se po najnižjih cenah tudi vsakovrstne pipe z vložiti- vijo nove plutovine. 1533

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v lokalu — Tattenbachova ulica šte. 2 (vogal Glavnega trga) —

salon za dame in gospode.

Izdela val bodem najmodernejše kostume in plašče po prvih modernih francoskih in angleških modelih. Moderniziranje vseh v žensko stroko spadajočih toalet. — Delavnica za moške obleke po najokusnejših modelih, kakor vsa popravila in moderniziranja po najnižjih cenah. — Za obilen obisk se priporoča

1552 **STOJKO IVO.**

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA ZAGREB

podružnica **MARIBOR**, Gosposka ul. št. 24

Telefon ravnatelja 317 Telefon menjalnice 318

USTANOVLJENA LETA 1846

Delniška glavnica K 200,000.000.— Rezervni zaklad K 130,000.000.—

VLOGE: K 2,500.000.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n/S, Celje, Crikvenica Cakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Ogulin, Osijek Gor. grad, Pakrac, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun. — — —

Ekspoziture: Osijek Dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnica: Zagreb, Ilica 5. — — — —

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. Izdaja 4 1/2 % založnice, koje imaju pupilarnost, varnost in jamčevno sposobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta. Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno. — — —

Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu, Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v Ameriki. — — — — —

Brzjavni naslov: **PRASTEDIONA**